

STORTINGET

Innst. 44 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 114 L (2023–2024)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i konfliktrådsloven og straffeloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til endringer i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven), lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. (straffegjennomføringsloven), lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) og lov 20. juni 2014 nr. 49 om konfliktrådsbehandling (konfliktrådsloven). Lovforslagene har sin bakgrunn i departementets høringsnotat 1. mars 2024.

Forslagene gjelder de strafferettslige reaksjonene for ungdom – ungdomsstraff og ungdomsoppfølging – og følger opp flere vedtak som ble truffet av Stortinget under behandlingen av Prop. 139 L (2022–2023) Endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll) og vedtakelsen av lov 20. desember 2023 nr. 110.

Forslagene innebærer en hjemmel for retten til å kombinere ungdomsstraff med særvilkår som nevnt i straffeloven § 37 første ledd bokstav a, b og d. Dette er særvilkår om bosted, oppholdssted, arbeid eller opplæring samt kontaktrestriksjoner, i tillegg til vilkår om å avstå fra å bruke alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler, og å avgi nødvendige rusprøver.

Videre foreslås en hjemmel for retten til å kombinere ungdomsstraff med ubetinget fengsel uten nærmere angitt tidsbegrensning, samt særskilte hjemler som sikrer unge domfelte riktig oppfølging ved løslatelse (styrket ettervern).

I tillegg foreslås det at påtalemyndigheten gis hjemmel til også å føre for retten rene vilkårsbruddsaker under ungdomsstraff. Forslaget innebærer en delt kompetanse mellom kriminalomsorgen og påtalemyndigheten til å føre slike saker. Denne kompetansen kommer i tillegg til den kompetansen påtalemyndigheten har i dag til å føre bruddsaker der det er begått nye straffbare handlinger.

Ved lov 20. desember 2023 nr. 110 er retten til offentlig oppnevnt forsvarer utvidet til å gjelde alle saker hvor ungdommen idømmes ungdomsstraff. Videre innføres rett til fritt rettsråd uten behovsprøving i en klageprosess, både ved ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. I denne proposisjonen foreslås en ytterligere utvidelse av retten til offentlig oppnevnt forsvarer til også å gjelde under ungdomsplanmøtet ved ungdomsoppfølging.

Proposisjonen inneholder også forslag om å rette opp en inkurie i lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom (oreigningslova).

Flere av forslagene som fremmes i proposisjonen, vurderes å ha betydelige økonomiske konsekvenser. Dette gjelder forslaget som gir retten adgang til å kombinere ungdomsstraff med særvilkår etter straffeloven § 37 første ledd bokstav a, b og d, forslaget som går på adgangen til å kombinere ungdomsstraff med ubetinget fengsel, forslaget som skal sikre unge domfelte riktig oppfølging ved løslatelse (styrket ettervern), og forslaget der ungdommen gis rett til offentlig oppnevnt forsvarer også ved ungdomsplanmøtet under ungdomsopp-

følging. Disse forslagene vil ikke tre i kraft før det er budsjettmessig dekning for tiltakene, og departementet vil komme tilbake til dette i de ordinære budsjettprosesserne.

Forslaget som åpner for at påtalemyndigheten gis hjemmel til også å føre vilkårsbruddsaker under ungdomsstraff, vurderes ikke å ha betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Departementet legger til grunn at dette forslaget kan gjennomføres innenfor Justis- og beredskapsdepartementets gjeldende budsjett-rammer.

Komiteens behandling

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. Høringsinnspillene er tilgjengelige på sakens side på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd Harald Hovland og Hadia Tajik, fra Høyre, Aase Marthe J. Horrigmo og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen og lederen Helge André Njåstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Emma Lind, viser til at saken gjelder forslag til endringer i straffeprosessloven, straffegjennomføringsloven, straffeloven og konfliktrådsloven. Komiteen merker seg at forslaget er en oppfølging etter at Stortinget den 12. desember 2023 fattet en rekke vedtak om blant annet å forbedre ungdomsstraffen, og etter justiskomiteens brev av 28. november 2023. Komiteen registrerer at ikke alle forslagene som ble vedtatt i Stortinget, er fulgt opp gjennom dette lovfor-slaget.

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår å innføre hjemmel for å kombinere ungdomsstraff med særvilkår, for eksempel om bosted, oppholdssted, arbeid eller opplæring, og videre vilkår om å avstå fra rusmidler. Regjeringen foreslår videre en hjemmel for å kombinere ungdomsstraff med ubetinget fengsel. Komiteen viser til at det også fremmes forslag om at påtalemyndigheten skal gis hjemmel til å føre for retten rene vilkårsbruksaker under ungdomsstraff.

Komiteen merker seg ellers at proposisjonen inneholder forslag til retting av enkelte feil i oreigningslova.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til omtalen og vur-

deringen av de to øvrige anmodningsvedtakene 157 og 160 av 12. desember 2023. Disse medlemmer viser til at forslaget i proposisjonen om å gi domstolene ytterligere handlingsalternativer, herunder adgang til «fastsetting av vilkår i straffen», også imøtekommer vedtak 157.

Disse medlemmer vil for øvrig påpeke at lov 20. desember 2023 nr. 110 innebærer at Stortinget allerede har vedtatt endringer som legger til rette for bedre tverrsektorielt samarbeid, og at det er igangsatt en rekke tiltak, slik at konfliktrådene, de øvrige aktørene i straffesakskjeden og hjelpetjenestene kan samarbeide bedre. Disse medlemmer viser til omtalen av dette i proposisjonen og er enige i at det derfor ikke er hensiktsmessig å gi domstolen en mer aktiv rolle i straffe-gjennomføringen ut over de vedtatte endringene i lov 20. desember 2023 nr. 110 og forslagene som fremmes i denne proposisjonen.

Når det gjelder vedtak 160, merker disse medlemmer seg at regjeringen i Prop. 1 S (2024–2025) orienterer om at vedtaket er under behandling i departementet og vil ses i sammenheng med det pågående arbeidet med videre regelverksutvikling for å motvirke gjengkriminalitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil understreke at lovendringene som fremmes i denne proposisjonen, vil gjelde for hele landet. Lovendringene svarer til forslag som Oslo tingrett har anført som nødvendige for å kunne etablere hurtigspor for rask pådømmelse av lovbrudd begått av gjerningspersoner som var under 18 år på handlingstidspunktet, men åpner for etablering av tilsvarende hurtigspor i straffesakskjeden i resten av landet.

Flertallet vil videre understreke at unge lovbrøyttere som begår kriminelle handlinger, må møtes med en rask og treffsikker reaksjon som viser at det å begå kriminalitet får konsekvenser.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil påpeke at langventetid mellom lovbrudd og reaksjon kan være en stor belastning både for fornærmede og pårørende. Det er også en risiko for at ungdommen i mellomtiden begår nye lovbrudd. Dette flertallet mener derfor at etablering av et hurtigspor for ungdom vil kunne bidra til å hindre tilbakefall og rekruttering til kriminelle nettverk, og slik kunne ha en preventiv funksjon. Dette flertallet vil samtidig understreke at det rettslige rammeverket skal sørge for at de fornærmede opplever å bli ivaretatt på en god måte, samtidig som ungdommens rettssikkerhet og rett til medvirkning skal ivaretas.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at forbedringer av de strafferettslige reaksjonene for unge kriminelle har vært en prioritert oppgave for regjeringen. Forslagene i denne lovproposisjonen kommer i tillegg til de lovforslagene som Stortinget behandlet i desember 2023, der regjeringen fikk flertall for en rekke forslag som skal sikre strengere og raskere reaksjoner for ungdom som har begått kriminalitet. Disse medlemmer viser til at endringene trådte i kraft 1. september i år.

Disse medlemmer merker seg at det i departementets høring ble løftet frem viktige mothensyn fra flere sentrale høringsinstanser, og at disse er søkt ivare tatt gjennom lovtekniske justeringer og presiseringer i lovt tekst og forarbeider, slik at forslagene i proposisjonen både ivaretar Stortingets intensjon og imøtekommer høringsinnspillene.

Disse medlemmer viser til at forslagene vil gi domstolene ytterligere handlingsalternativer som sikrer en mer konsistent bruddhåndtering, sømløs behandling og rask pådømmelse i saker der gjerningspersonen er under 18 år på handlingstidspunktet. Dette er i tråd med Stortingets vedtak.

Disse medlemmer vil i tillegg understreke behovet for både et godt samarbeid mellom alle aktører i straffesakskjeden og et styrket tverrsektorielt samarbeid med andre sektorer for å oppnå et bedre innhold i straffegjennomføringen for unge lovbrutere.

Disse medlemmer viser for øvrig til Prop. 1 S (2024–2025), der regjeringen foreslår den nødvendige finansieringen til iverksettelse av lovforslag om forbedringer av straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, inkludert etablering av hurtigspor for behandling av straffesaker i Oslo der gjerningspersonen er under 18 år. I tillegg foreslås målrettede tiltak til forebygging av barne- og ungdomskriminalitet for å stoppe den negative utviklingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at Stortinget i desember 2023 vedtok å tilføye et nytt tredje ledd i straffeprosessloven § 461 med følgende ordlyd:

«Konfliktrådet meddeler en domfelt som er idømt ungdomsstraff pålegg om å møte til fastsatt tid og sted for at fullbyrdingen kan påbegynnes. Dersom domfelte unnlater å etterkomme pålegg om å fremstille seg, kan han avhentes av politiet etter begjæring fra konfliktrådet. Det samme gjelder om domfelte ikke etterkommer pålegg om å møte til samtale for å motvirke nye brudd jf. konfliktrådsloven § 31 første ledd første punktum.»

Lovendringen trådte i kraft 1. september 2024 og innebærer at konfliktrådet får adgang til å begjære avhenting ved oppstart av ungdomsstraffen, og ved inn-

kalling til samtaler etter brudd for å motvirke nye brudd.

Flertallet viser videre til at konfliktrådet etter straffeprosessloven § 461 nytt tredje ledd første punktum skal meddele en domfelt som er idømt ungdomsstraff «pålegg om å møte til fastsatt tid og sted for at fullbyrdingen kan påbegynnes». Dette vil i praksis være et pålegg om å møte til ungdomsplanmøte. Flertallet vil påpeke at det er fra dette tidspunktet gjennomføringstiden etter gjeldende rett begynner å løpe, jf. konfliktrådsloven § 23 tredje ledd. Dersom domfelte unnlater å etterkomme pålegget om å fremstille seg, kan domfelte «avhentes av politiet etter begjæring fra konfliktrådet», jf. nytt tredje ledd andre punktum. Etablering av en ny hjemmel til at politiet også skal kunne avhente domfelte til kartleggingsamtaler i perioden mellom rettskraftig dom og ungdomsplanmøtet, slik flertallet oppfatter Høyres forslag, innebærer i praksis at avhenting vil skje før straffegjennomføringen starter. Flertallet vil påpeke at slike samtaler per nå ikke utgjør en formell del av straffegjennomføringen, jf. ovenfor om at gjennomføringstiden løper fra ungdomsplanmøtet. Flertallet er usikre på hensiktsmessigheten i dette. Flertallet vil påpeke at konsekvensen av dette kan være at en del av straffegjennomføringstiden, det vil si tiden mellom kartleggingsamtale og ungdomsplanmøtet, vil være uten annet innhold. Dette antas å kunne være opptil 1–2 måneder, jf. at styringsmålet for igangsetting av ungdomsplanmøtet i dag er i 50 dager fra konfliktrådet mottok saken. Flertallet mener dette vil kunne være svært uheldig.

Flertallet vil understreke at avhenting kan være inngripende, og at andre løsninger må være prøvd før avhenting er aktuelt. Flertallet mener derfor det er behov for å avvente effekten av den hjemmelen som nylig har trådt i kraft, samt de ytterligere endringer som er foreslått i Prop. 114 L (2023–2024), før ytterligere behov for endringer vurderes og utredes.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener det er viktig å sørge for at unge lovbrutere får en raskere reaksjon enn i dag. Raskere reaksjoner og følbare konsekvenser er nødvendig for å forebygge at flere straffbare handlinger blir begått. Disse medlemmer er svært bekymret over at det er en økning i ungdomskriminaliteten, og at kriminaliteten er mer voldelig enn før. Disse medlemmer er bekymret for at kriminelle nettverk rekrutterer barn og unge til kriminalitet. For å sikre rask straffegjennomføring av dømte personer mener disse medlemmer at også konfliktrådet skal ha anledning til å be om bistand fra politiet til å hente ungdommer til innledende kartleggingsamtale. Disse medlemmer peker på at domfelte ved gjennomføring av ungdomsstraff skal kalles inn til samtale med konfliktrådet for å planlegge

straffegjennomføringen. Disse medlemmer viser til at konfliktrådet etter dagens regelverk kan be om bistand fra politiet til å hente domfelte dersom domfelte ikke møter til første oppsatte møte. Disse medlemmer mener konfliktrådet også bør ha anledning til å be om bistand for å sikre at domfelte møter til det første møtet med konfliktrådet. Disse medlemmer mener det vil kunne føre til raskere straffegjennomføring.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et lovforslag som sikrer at konfliktrådet kan be om bistand fra politiet til å hente ungdommer til den innledende kartleggingssamtalen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg oppfølgingen av Stortingets anmodningsvedtak av 12. desember 2013 nr. 159 om å be regjeringen fremme de nødvendige lovendringsforslag for å sikre etableringen av et hurtigspor for rask pådømmelse av lovbrudd begått av gjerningspersoner som var under 18 år på handlingstidspunktet. Flertallet mener det er viktig at man nå vil få på plass et hurtigspor for unge lovbrøyttere i domstolen, noe Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre har arbeidet for lenge og vært en pådriver for å få til.

Flertallet vil understreke at det er helt nødvendig å få på plass et hurtigspor i Oslo, all den tid Oslo er overrepresentert i saker med unge tiltalte. Flertallet viser i den forbindelse til at Oslo har ca. 15 pst. av befolkningen i landet, men hele 25 pst. av disse sakene. Samtidig betyr det at de resterende 75 pst. av sakene som omhandler ungdomskriminalitet, skjer utenfor hovedstaden. Økningen i ungdomskriminalitet er et nasjonalt fenomen, og mange andre domstoler merker den samme trenden som i Oslo.

Flertallet viser videre til at det på landsbasis var 213 ungdommer under 18 år som i 2023 hadde ti eller flere påtaleavgjorte forhold der de enten var registrert som mistenkt, siktet eller domfelt. De fleste ungdommene bor på Østlandet eller Sørlandet. De tre politidistriktene Oslo, Øst og Sør-Øst har til sammen 102 av de 213 ungdommene. Når man ser på andelen ungdommer mellom 10 og 17 år i forhold til innbyggertall, er det Agder og Finnmark som har den største andelen unge lovbrøyttere. Flertallet ønsker å påpeke at 26 av disse ungdommene tilhører Agder politidistrikt, mens 52 av dem hører inn under Oslo politidistrikt. Det vil med andre ord si at Agder politidistrikt fører rundt halvparten så mange slike saker for retten som landets største politidistrikt.

Flertallet viser til at blant annet Domstoladministrasjonen, Den norske dommerforening, Parat Domstol, Advokatforeningen og Juristforbundet tar til orde for å etablere et landsdekkende hurtigspor for rask pådømmelse av lovbrudd begått av gjerningspersoner som var under 18 år på handlingstidspunktet. Flertallet viser til at Den norske dommerforening i sitt høringsinnspill til statsbudsjettet for 2025 skriver følgende:

«Skal vi lykkes med å bekjempe ungdomskriminaliteten må mange virkemidler settes inn: Forebygging, etterforskning og rask behandling i rettsvesenet. Da er det viktig at hele kjeden settes i stand til å sette inn ekstra innsats. Det [er] bra å satse på uniformert politi i gatene og etterforskningssporet, men det hjelper lite om det ikke satses proporsjonalt på domstolene. Da flytter man bare problemet videre i rettskjeden, og vi blir en propp i systemet.»

Flertallet mener at regjeringen ved å signalisere at de ønsker å avgrense opprettelse av hurtigspor til utelukkende å gjelde Oslo, utviser manglende forståelse for at hurtigspor er en viktig brikke i forebyggingen og bekjempelsen av ungdomskriminalitet, også utenfor hovedstaden.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å etablere et landsdekkende hurtigspor for rask pådømmelse av lovbrudd begått av gjerningspersoner som var under 18 år på handlingstidspunktet.»

Adgang til å kombinere ungdomsstraff med særvilkår

Komiteen merker seg at regjeringen foreslår hjemmel for å kombinere ungdomsstraff med enkelte særvilkår.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at forslaget fra departementet har en noe annen utforming enn komiteens og forslaget som opprinnelig var på høring. Disse medlemmer merker seg at forslaget anses å være i tråd med intensjonen i lovendringen skissert i komiteens brev til Justis- og beredskapsdepartementet av 28. november 2023, samtidig som det er justert for å imøtekomme kritiske innvendinger fra flere av høringsinstansene. Det gjelder særlig komplisering av regelverket og forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 6 og risiko for uforholdsmessig straff dersom varigheten for særvilkårene ikke fastsettes.

Disse medlemmer mener det er viktig at justeringer er gjort for å imøtekomme innspillene fra hø-

ringsinstansene, og mener det er en forutsetning for innføring av hjemmelen for å kombinere ungdomsstraff med særvilkår at man har en ordning for fastsettelse av varigheten for særvilkårene, for å oppfylle de krav som følger av EMK artikkel 6.

Adgang til å kombinere ungdomsstraff med ubetinget fengsel

Komiteen viser til forslaget om å kombinere ungdomsstraff med ubetinget fengsel. Komiteen merker seg også at regjeringen fremmer forslaget under tvil, men at regjeringen mener forslaget er nødvendig for å ivareta intensjonen i justiskomiteens brev av 28. november 2023.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil understreke viktigheten av at fengselsstraff i så liten grad som mulig benyttes som straffereaksjon overfor barn.

Flertallet viser til artikkel 37 bokstav b i FNs barnekonvensjon, der det fastslås at pågrepelse, frihetsberøvelse eller fengsling av barn skal skje på «lovlig måte» og bare benyttes som «en siste utvei» og «for et kortest mulig tidsrom».

Flertallet vil likevel kunne gi sin støtte til forslaget om å kombinere ungdomsstraff med ubetinget fengsel. Flertallet viser til at flere av instansene i høringsrunden, blant andre Barneombudet, Borgarting lagmannsrett, Oslo politidistrikt og Oslo tingrett, fremhever at en utvidelse vil åpne for at det kan settes en kortere ubetinget fengselsstraff enn i dag, og at forslaget dermed vil føre til mindre bruk av fengsel overfor barn, ikke mer, og at Oslo tingrett i sitt høringsinnspill har uttalt at forslaget bedre vil fremme barnets reintegrering i slutten av straffegjennomføringen.

Flertallet vil, i likhet med det departementet skriver i proposisjonen, likevel understreke at det er en forutsetning at terskelen etter FNs barnekonvensjon artikkel 37 og straffeloven § 33 for å idømme barn under 18 år ubetinget fengsel, ligger fast. Dette innebærer at frihetsberøvelse skal være «en siste utvei», og at ubetinget fengselsstraff må være «særlig påkrevd». Formålet og funksjonen med den foreslåtte lovendringen er å redusere bruken av fengselsstraff, samt raskere og mer effektiv oppfølging av unge kriminelle i domstolene.

Oppfølging av unge domfelte ved løslatelse – styrket ettervern i kriminalomsorgen

Komiteen merker seg forslaget om å skjerpe kriminalomsorgens plikt til å forberede løslatelse av inn-

satte under 25 år, samt skjerpe krav til å etablere kontakt med hjelpeapparatet.

Påtalemyndighetens adgang til å føre vilkårsbruddsaker under ungdomsstraff

Komiteen merker seg forslaget om å innføre en tilleggshjemmel som gir påtalemyndigheten kompetanse til å føre for retten rene vilkårsbruddsaker under ungdomsstraff.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, vil, i likhet med flere av høringsinstansene, understreke at en effektiv etterlevelse av dette forutsetter at påtalejuristene har tilstrekkelig kapasitet til å føre sakene.

Rett til offentlig oppnevnt forsvarer under ungdomsplanmøtet ved ungdomsoppfølging

Komiteen merker seg forslaget om å gi ungdommen rett til advokatbistand ved utforming av ungdomsplan under ungdomsoppfølging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, mener det er viktig at unge med dette forslaget får rett til advokatbistand ved utforming av ungdomsplanen under ungdomsoppfølging. Flertallet vil fremheve at en slik rett vil bidra til å styrke barn og unges rettssikkerhet.

Flertallet vil samtidig, i likhet med flere av høringsinstansene, understreke viktigheten av at disse sakene prioriteres, og at retten til bistand ikke medfører forsinkelser ved straffegjennomføringen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å etablere et landsdekkende hurtigspor for rask pådømmelse av lovbrudd begått av gjerningspersoner som var under 18 år på handlingstidspunktet.

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et lovforslag som sikrer at konfliktrådet kan be om bistand fra politiet til å hente ungdommer til den innledende kartleggingssamtalen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i konfliktrådsloven og straffeloven mv.
(strafferettslige reaksjoner for ungdom)

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 68 femte ledd andre punktum skal lyde:

Anke over tingrettens avgjørelse i sak etter straffeloven § 52 c første ledd bokstav a, og etter straffeloven § 52 c fjerde og femte ledd, besluttet av kriminalomsorgens regionale nivå *eller påtalemyndigheten*.

§ 100 andre ledd andre punktum skal lyde:

I tillegg kan retten oppnevne offentlig forsvarer for deltakelse i ungdomsplanmøte, jf. konfliktrådsloven § 24 tredje og fjerde ledd.

II

I lov 18. mai 2001 nr. 21 om gjennomføring av straff mv. gjøres følgende endringer:

§ 41 nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom innsatte er under 25 år og samtykker til det, skal kriminalomsorgen alltid etablere slik kontakt, og i tillegg koordinere planlegging og tilrettelegging av tiltak ved løslatelse.

§ 42 femte ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom domfelte er under 25 år, skal kriminalomsorgen også særlig legge vekt på domfeltes alder sammenholdt med hensynet til progresjon og behovet for oppfølging.

§ 45 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom den prøveløslatte har påbegynt gjennomføring av ungdomsstraff, skal spørsmålet om omgjøring avgjøres etter konfliktrådsloven § 32.

III

I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endringer:

§ 52 a fjerde ledd skal lyde:

Dersom hensynet til straffens formål med tyngde taler mot at hele reaksjonen gjennomføres i frihet, kan ungdomsstraff idømmes sammen med en ubetinget fengselsstraff, når fengselsstraff er særlig påkrevd.

§ 52 b overskriften skal lyde:

Gjennomføringstid, *vilkår* og subsidiær fengselsstraff

§ 52 b nytt andre ledd skal lyde:

Retten kan igangsette ungdomsstraff ved å fastsette særvilkår etter § 37 første ledd bokstav a, b og d. Vilkårene løper fra det tidspunktet retten fastsetter og gjelder frem til det avholdes ungdomsplanmøte etter konfliktrådsloven § 24.

Nåværende andre ledd blir tredje ledd.

§ 52 c andre ledd nytt andre punktum skal lyde:

Dersom bruddet eller den straffbare handlingen ble begått mens domfelte var i prøvetid, kan retten ved omgjøringen også se hen til gjenstående reststraff.

§ 52 c femte ledd tredje punktum skal lyde:

Etter begjæring fra kriminalomsorgen *eller påtalemyndigheten* kan retten beslutte at vilkår etter fjerde ledd skal lempes eller opphøre.

§ 52 c sjette ledd første punktum skal lyde:

Begjæring etter første ledd bokstav a og fjerde og femte ledd fremmes av kriminalomsorgen *eller påtalemyndigheten*.

§ 52 d bokstav a skal lyde:

a. ubetinget *fengselsstraff*, jf. § 52 a fjerde ledd, jf. § 32 bokstav d, eller

IV

I lov 20. juni 2014 nr. 49 om konfliktrådsbehandling gjøres følgende endringer:

§ 22 nytt andre ledd skal lyde:

Dersom retten har igangsatt ungdomsstraff ved å fastsette særvilkår, jf. straffeloven § 52 b annet ledd første punktum, gis §§ 27, 29 og 31 tilsvarende anvendelse for oppfølgingen av særvilkårene. Øvrige regler om ungdomsstraff vil ellers gjelde så langt de passer.

§ 23 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

Dersom retten har fastsatt særvilkår etter straffeloven § 52 b annet ledd første punktum, løper gjennomføringstiden fra det tidspunktet retten fastsetter.

§ 24 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Forsvarer oppnevnt etter straffeprosessloven § 100 annet ledd har rett til å være til stede.

§ 25 fjerde ledd skal lyde:

I saker der det er idømt ungdomsstraff og en ungdomsplan ikke kommer i stand, overføres saken til kriminalomsorgens regionale nivå *eller påtalemyndigheten*, med innstilling om at saken bringes inn for retten

med begjæring som nevnt i konfliktrådsloven § 31 tredje ledd bokstav b eller c.

§ 31 tredje ledd innledningen skal lyde:

Hvis ungdommen, etter at ungdomskoordinatoren har pålagt ungdommen å møte til samtale som nevnt i første ledd eller fastsatt vilkår etter annet ledd, på nytt bryter kravene eller vilkår fastsatt etter annet ledd bokstav a til e, kan ungdomskoordinatoren, etter samtykke fra politiet og kriminalomsorgen, innkalle til et nytt ungdomsplanmøte, eller overføre saken til kriminalomsorgens regionale nivå *eller påtalemyndigheten* med innstilling om at saken bringes inn for retten med begjæring om

§ 31 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Når ungdomskoordinatoren har overført saken til kriminalomsorgens regionale nivå *eller påtalemyndigheten* med innstilling om å bringe saken inn for retten, avbrytes gjennomføringen av straffen fra det tidspunktet begjæringen er oversendt retten.

V

I lov 20. desember 2023 nr. 110 om endringer i konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven mv. skal oreigningslova § 30 nr. 20 til 28 under del XI nr. 3 lyde:

20. Lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)
21. Lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering (matrikkellova)
22. Lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven)
23. Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
24. Lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser (mineralloven)
25. Lov 25. juni 2010 nr. 45 om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
26. Lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap (næringsberedskapsloven)
27. Lov 21. juni 2013 nr. 100 om fastsetjing og endring av eigedoms- og rettshøve på fast eigedom m.m. (jordskiftelova)
28. *Lov XX. XX 2024 nr. XX om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)*

VI

1. Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

Oslo, i justiskomiteen, den 12. november 2024

Helge André Njåstad

leder

Mari Holm Lønseth

ordfører

